

Rammenotat om 32005 R 1775 Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1775/2005 av 28. september 2005 om adgangsvilkår til gasstransmisjonsnettverk

1. Bakgrunn og status

Kommisjonen fremla 10. desember 2003 en pakke med nye forslag innenfor energiområdet når det gjelder infrastruktur og forsyningssikkerhet. Med denne pakken foreslo Kommisjonen nye skritt for å bidra til det indre energimarkeds funksjon, forsyningssikkerhet og for å oppnå målsettingene på miljøområdet. Forordningen om adgangsvilkår til gasstransmisjonsnettverk var en del av forsyningssikkerhetspakken. Den må likevel sees i sammenheng med energimarkedspakken som ble vedtatt i 2003, som medfører full markedsåpning for el- og gassmarkedene fra 2007.

Som en del av energimarkedspakken sommeren 2003, ble det vedtatt en forordning om betingelsene for nettagang i forbindelse med grenseoverskridende elektrisitetsutveksling. I motsetning til elektrisitet legger Kommisjonen til grunn at det fysiske gassnett innen EU i de fleste tilfeller er tilfredsstillende og tillater kunder å velge mellom ulike leverandører. Manglende samkjøring når det gjelder tariffing, prosedyrer for å reservere kapasitet og operasjonell praksis, hindrer imidlertid at gassinfrastrukturens fysiske potensial utnyttes optimalt. Kommisjonen anså derfor behov også for en forordning om adgangsvilkår for gasstransmisjonsnett. Bestemmelsene er basert på de frivillige retningslinjene om dette som er utviklet i Madrid-forum der Kommisjonen konsulterer medlemsland, nasjonale regulatorer, nettverksoperatører og brukere samt kunder, og der det arbeides konsensusbasert. Forordningen om adgangsvilkår til gasstransmisjonsnettverk ble vedtatt av Rådet og EP 28. september 2005 og ble publisert i Official Journal 3. november 2005. Forordningen er foreslått hjemlet i artikkel 95 (indre marked).

Forordningen inneholder prinsipper og retningslinjer for tariffing, definisjon av nødvendige tjenester, harmonisering av prinsippene for kapasitetsstyring og fordeling av knapp kapasitet, en straffemekanisme samt regler for åpenhet og informasjon. Kommisjonen bistår av en regulatorisk komité for gass, etablert av gassmarkedsdirektiv II (2003/55/EC) og bestående av representanter fra regulatormyndighetene i medlemslandene.

2. Gjeldende norsk rett på området og behov for endringer i lov og forskrift

Forordningen er å anse som en videre detaljering av de regler og prinsipper som er fastsatt i gassmarkedsdirektiv II.

Oppstrømsreglene i gassmarkedsdirektivet I og II er gjennomført ved endringer i petroleumsloven (Ot.prp. nr. 81 (2001-2002)) og i petroleumsforskriften, nytt kapittel 9, og i ny forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger for slike oppstrøms gassrørledningsnett. I Kommisjonens forslag er oppstrømsrørledninger unntatt og det antas ikke å være behov for endringer i oppstrømsreguleringen som følge av forordningen.

Naturgassloven har gjennomført en rekke av definisjonene i gassmarkedsdirektiv I. Olje- og energidepartementet utformet i 2003 forskrift til lov om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassforskriften) på nedstrømssektoren. Forskriften er utformet i medhold av lov 28. juni 2002, nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassloven) § 4. Naturgassforskriften trådte i kraft 1. januar 2004. På bakgrunn av de nye bestemmelsene i gassmarkedsdirektiv II, har Olje- og energidepartementet foreslått en ny revidering av naturgassloven. Forslag til lovendring av naturgassloven ble sendt på høring 23. februar 2005.

Det følger av Norges status som ”marked under oppbygging”, jf. Gassdirektiv II, at Norge kan få unntak fra forordningen. Behovet for tilpasning i norsk rett og tekniske tilpasninger i EØS-komiteen som følge av forordningen og vedtak av forordningen er til vurdering.

3. Norske interesser

Forordningen om adgangsvilkår for gasstransmisjonsnett vil kunne ha konsekvenser for Norge på to ulike områder; som stor eksportør av naturgass til Europa, og i forhold til utviklingen av det innenlandske markedet.

Det norske gassmarkedet er lite utviklet i forhold til det europeiske. I Europa ønsker man å redusere monopoldannelser (og dermed priser) og generelt bedre effektiviteten i et eksisterende marked. I Norge er det i dag kun distribusjonsnett på Karmøy og Nord-Jæren som er operativt, samt et fåtall mottaksstasjoner for LNG, og Norge har derfor i EØS-komitevedtak av 2.12. 2005 fått status som ”marked under oppbygging.”, jf. art. 28 i Gassdirektiv II.

For Norge som eksportør av gass er det ønskelig med økt konkurranse og effektivitet nedover i verdikjeden og en ser positivt på en slik utvikling. Dette vil gi forbedret markedsadgang på kontinentet for norske gassprodusenter og kunne gi økte priser for Norge som produsentland.

4. Forhandlingssituasjonen i EU fram mot vedtak.

Kommisjonens forslag ble i hovedsak ønsket velkommen av alle medlemsland.

5. Andre synspunkter

Forslaget til forordning ble sendt på høring til relevante aktører 19. januar 2004 (Olje- og energidepartementets kontaktutvalg for EØS-saker). Olje- og energidepartementet har mottatt høringssvar fra EBL, Statoil, Norsk Gassforening, Dong Norge AS, Paladin, OER, Norske Shell AS, OD, OLF og Enova. Det endelige vedtak av 28.9.2005 er også sendt ut til relevante aktører og disse svarene gjennomgås nå med henblikk på vedtak i EØS-komiteen.

6. Administrative, økonomiske, budsjettmessige og rettslige konsekvenser

Det må antas at enkelte økonomiske og budsjettmessige konsekvenser vil kunne følge av en implementering av forordningen.

7. Alternativ

Det synes ikke aktuelt for Norge å avvise forordningen om adgangsvilkår for gasstransmisjonsnett.

8. Konklusjon

Den endelige vedtatte forordningen er sendt på ekstern høring og behandles i spesialutvalget for EØS-energi. Rettsakten er under vurdering i EFTA/EØS-landene.